

Het Wereld Sociaal Forum wil zich sterker regionaal verankeren. Daarom koos het ervoor om in 2006 een gedecentraliseerd forum te organiseren, met edities in Azië, Afrika en Latijns-Amerika. Op het moment dat u dit artikel leest zijn de fora van Bamako (Mali) en Caracas (Venezuela) net achter de rug. Later dit voorjaar volgt er nog één in Karachi (Pakistan). Rood sprak aan de vooravond van de eerste twee edities van dit zogenaamde 'polycentrische' Wereld Sociaal Forum met Eric Toussaint, trekker van het comité voor de opheffing van de derde wereldschuld (CADTM) en co-organisator van het Wereld Sociaal Forum.

"Een goed concept bedenken voor het WSF vereist eerst en vooral een denkoefening over de staat van de sociale beweging vandaag op mondiaal vlak. Er bestaat immers een hechte relatie tussen de sociale fora en de mobilisaties. De toename van de sociale mobilisaties in 2005 stemt mij daarom erg optimistisch", benadrukt Eric Toussaint. "Doordat de mobilisaties terug in een hogere versnelling terechtkwamen is er ook terug een grotere nood aan coördinatie, aan het vastleggen van gezamenlijke prioriteiten en een gezamenlijke agenda op wereldvlak."

Hoe staat de internationale sociale beweging ervoor, één jaar na het vijfde Wereld Sociaal Forum van Porto Alegre?

Eric Toussaint: 2005 bracht een markante heropleving van massamobilisaties, na een periode van neergang in 2004. Het volgende Wereld Sociaal Forum vindt plaats in een situatie die eigenlijk twee gezichten kent. Aan de één kant is er een heel donkere kant: de barbarij in Irak, de voortschrijdende brutale repressie tegen de Palestijnen, het wereldwijde patronale offensief tegen allerlei mechanismen die instaan voor de maatschappelijke solidariteit, massale ontslagen, de massale schending van sociaal-economische en culturele rechten. Kortom, een aanhoudend neoliberal offensief en dat ondanks het feit dat de ideologische grondvesten ervan elke geloofwaardigheid verliezen.

Langs de andere kant zien we gelukkig ook lichtpuntjes: de markante vernieuwing en uitbreiding van de sociale strijd en de toegenomen capaciteit om concrete politieke en economische plannen te kelderen (de Europese grondwet, het Vrijhandelsakkoord van de Amerika's, Alca). Zonder twijfel zien de perspectieven van de sociale bewegingen er aan het einde van 2005 veel positiever en interessanter uit dan in 2004.

De massamobilisaties tegen de grote internationale instellingen kenden in 2005 een nieuwe start. We telden 250.000 betogers tegen de G8-top in Schotland begin juli - evenveel als in Genua in 2001. Eind september vonden er in Washington belangrijke mobilisaties plaats gericht tegen de Wereldbank en het IMF. Opvallend is ook dat er in 2005 in de Verenigde Staten veel méér mensen betoogden tegen de oorlog in Irak dan in 2004. Laten we ook de mobilisaties tegen de Wereldhandels-organisatie WTO niet vergeten in oktober en november in Genève en in december in Hong Kong. Verder was er de belangrijke manifestatie tegen de Alca in het kader van de "Top der Volkeren" begin november in Mar del Plata, Argentinië.

Ook hebben opnieuw tal van gebeurtenissen de legitimiteit van het neoliberalisme zwaar aangetast; de onmacht van George Bush ten tijde van de Katrina-ravages in Louisiana; het militaire debacle in Irak; het feit dat de president van de VS zich nergens nog kan vertonen zonder dat er grote tegenbetogingen plaatsvinden; de moeilijkheden waarmee de 'blairistische ideeën' af te rekenen krijgen zowel in Groot-Brittannië als in Duitsland; de crisis van Lula in Brazilië etc. In Latijns-Amerika zijn er gelukkig ook heel wat hoopgevende elementen; de nieuwe campagne van de Zapatisten, de overwinning van Evo Morales in Bolivia; de volksbeweging in Ecuador voor de omverwerping van president Lucio Gutiérrez; het vervolg van de Bolivariaanse revolutie in Venezuela, gesteund door brede lagen van de bevolking.

Maar ook bij ons in Europa gebeurden er belangrijke dingen: de heropleving van de 'klassieke' sociale strijd vanuit de arbeidersklasse (in Frankrijk, België en Italië). Bovendien waren er de opstanden in de verarmde buitenwijken van verschillende Franse steden. Die opstanden waren

volledig legitiem en ze verplichten de sociale bewegingen en de linkse partijen om na te denken over deze kwesties. Tot slot was er de smadelijke nederlaag rond het project voor een Europese Grondwet, met de referenda in Frankrijk en Nederland. Daarmee verbonden is er ook nog de strijd tegen de richtlijn Bolkestein, die mede gevoerd werd door het Europees Vakverbond.

Er gingen stemmen op om het Wereld Sociaal Forum voortaan tweejaarlijks te organiseren. Toch vinden er dit jaar zomaar eventjes drie edities plaats.

Eric Toussaint : Vooreerst wil ik er toch nog eens aan herinneren dat het WSF van begin 2005 in Porto Alegre met 150.000 deelnemers een groot succes was. Bovendien vond in juni 2005 ook het eerste Sociaal Forum van het Middellandse Zeegebied plaats in Barcelona. Dat forum verzamelde méér dan 1000 vertegenwoordigers van sociale bewegingen uit de Arabische wereld alsook uit Zuid-Europese landen.

In 2004 ontstond er in de Internationale Raad van het WSF een debat over het overdreven ritme van het Wereld Sociaal Forum. Een aantal nationale en continentale fora maar ook heel wat campagnes en bewegingen vonden dat een jaarlijks WSF teveel van het goede was en pleitten voor tweejaarlijkse edities. Uiteindelijk bereikten we een akkoord over een jaarlijks Forum voor de jaren 2005, 2006 en 2007. Maar in 2006 moest het dan om een gedecentraliseerd forum gaan. Dat is de echte nieuwigheid van 2006.

Reeds van in het begin van januari startten de voorbereidingen in Mali van het forum in Bamako (19-23 januari). Het Forum in Caracas (24-29 januari) wekt natuurlijk een bijzondere interesse op, gezien het plaatsvindt met als achtergrond het proces van Bolivariaanse revolutie in dat land. Later tijdens het voorjaar vindt dan in Karachi het derde gedecentraliseerde forum plaats. De recente aardbeving in Kashmir heeft ervoor gezorgd dat het forum met enkele maanden werd uitgesteld. Voorts vinden er tijdens het voorjaar ook nog enkele belangrijke activiteiten plaats in Zuid-Oost Azië. En van 4 tot 7 mei vindt alweer de vierde editie van het Europees Sociaal Forum plaats in Athene. Een bijzonder drukke agenda dus, als je dat allemaal optelt.

Waarom werd er eigenlijk gekozen voor een gedecentraliseerde formule. Wat zijn de objectieven? Eric Toussaint: Ten eerste willen het Wereld Sociaal Forum sterker regionaal verankeren. We moeten natuurlijk ver-mijden dat we net daardoor de strijd fragmenteren. Dat risico bestaat wel, want in 2006 staat er dus geen enkele afspraak op de agenda waar de sociale bewegingen écht op mondiaal niveau zullen kunnen overleggen en samen actieprioriteiten voor de toekomst vastleggen. En dat op een moment waarop heel wat bewegingen opnieuw de noodzaak aanvoelen van zo'n collectieve actie... Nu, ik denk dat de bekommernis om de strijd één te maken op mondiaal niveau uiteindelijk wel zal primeren. Ik ben nogal optimistisch uit een vergadering gekomen die in oktober plaatsvond in Genève. De vergadering werd bijgewoond door netwerken en bewegingen uit alle hoeken van de wereld: Focus on the Global South (Azië), de vakbond CUT (Brazilië), Via Campesina (internationale boerenvakbond), Attac-groepen uit heel de wereld, KODEWES, een aantal Europese vakbonden enz. We maakten er een bilan op van de dynamiek van de laatste jaren en spraken een aantal prioriteiten af voor de komende periode. Alles wijst erop dat we nu eerst een brede raadpleging zullen houden over die prioriteiten. In maart 2006 vindt er een volgende vergadering plaats van de Internationale Raad, waarop we de drie gedecentraliseerde fora zullen evalueren en conclusies trekken.

Wat wordt er besproken tijdens de gedecentraliseerde fora? Heeft elk forum zijn eigen agenda?

Eric Toussaint : Het valt op dat de centrale thema's van de drie fora grote gelijkenissen vertonen. Ik geloof dus niet dat het risico op een fragmentering op politiek vlak bestaat. In 2005 luidde één van de belangrijke assen van het WSF van Porto Alegre: "Politieke macht en de strijd voor sociale emancipatie". Deze as zal ook nu weer bediscussieerd worden tijdens de drie fora. Maar ik wil toch benadrukken dat de belangrijkste uitdaging erin bestaat om uit die drie fora één gemeenschappelijk gedragen actiekalender te distilleren. Dat is trouwens niet nieuw. Vorig jaar werd die noodzaak ook al stevig in de verf gezet in het "Manifest van Porto Alegre", dat een reeks van internationale personaliteiten voorstelde tijdens het WSF. En ook de 'Oproep van de Sociale Bewegingen' ging in

diezelfde richting. Uiteindelijk hebben we vorig jaar wel een akkoord bereikt over enkele gemeenschappelijke activiteiten. Dat moet nu opnieuw gebeuren. Probleem is echter dat je twee of drie gemeenschappelijke prioriteiten kan vastleggen maar geen 15 of 20. Maar ik denk dus dat de belangrijkste componenten van het WSF het er wel over eens zijn dat het WSF niet louter een praatbarak mag zijn. Ik ben optimistisch.

Welke thema's verdienen volgens jou de prioriteit?

Eric Toussaint: Ten eerste is er het verzet tegen de oorlog. Dit zal allicht uitmonden in een grote actiedag naar aanleiding van de derde verjaardag van de start van de oorlog in Irak, in maart. Onder dit thema hoort ook de strijd tegen de bezetting van Palestina en Afghanistan thuis. Bovendien moet de link gemaakt worden met andere oorlogszuchtige plannen zoals het Colombia-Plan. We trachten dus een akkoord te bereiken over een wereldwijde mobilisatiedag rond dit thema.

Ook de campagnes tegen de schuldenlast vormen een essentiële as. We denken aan een mondiale actiedag rond de schuldenlast in 2006, een dag waarop we op zoveel mogelijk plaatsen de lokalen van de wereldbank of het IMF zouden kunnen bezetten.

Ten slotte denken we dat het belangrijk is om na de Ministeriële Conferentie van de WTO, die in december plaatsvond in Hong Kong, de mobilisatie tegen de neoliberale plannen van deze instelling verder te zetten. Het is een thema waar rond we ontzettend veel organisaties en bewegingen kunnen samenbrengen.

Dit zijn echter maar voorstellen. Er zal nu een brede raadpleging gehouden worden die ons moet toelaten om twee, drie of vier prioriteiten naar voor te schuiven voor de mondiale sociale beweging.